

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว และเปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และครูผู้สอนระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2549 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามระดับชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง 330 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เท่ากับ .21-.95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1.1 ด้านบริบท จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันโดยรวม และทุกข้อมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้อง สรุปผลได้ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยเบื้องต้น (ความพร้อมของสถานศึกษา) พบว่า ความพร้อมของสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวม และรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา ศึกษาเอกสาร/ชุดฝึกอบรม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 ปัจจัยเบื้องต้น (การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา) พบว่า การจัดทำ สาระหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการ กำหนดมาตรฐานจัดแบ่งตามวัตถุประสงค์รายปี/ รายภาคมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ยึดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้

1.2.3 ปัจจัยเบื้องต้น (อาคารสถานที่และห้องเรียน) พบว่า อาคารสถานที่ และ ห้องเรียนโดยรวมและรายข้อเกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ภายในห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยอาคารสถานที่และบริเวณที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ห้องเรียนมีพื้นที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

1.2.4 ปัจจัยเบื้องต้น (สื่อการเรียนการสอน) พบว่า สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นการยืม – คืน สื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อการเรียนการสอนมีคุณภาพ มีความเหมาะสม มากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนสื่อการเรียนการสอนกับครูผู้สอนมีความเหมาะสม

1.2.5 ปัจจัยเบื้องต้น (สภาพแวดล้อม) พบว่า สภาพแวดล้อมโดยรวมและรายข้อ ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ จัดสภาพของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างบรรยากาศด้านสถานที่ให้น่าดู น่าอยู่ น่ามอง

1.3 ด้านกระบวนการได้ประเมิณผลในส่วนที่เกี่ยวข้อง สรุปผลได้ดังนี้

1.3.1 กระบวนการ (การบริหารและการจัดการหลักสูตร) พบว่า การบริหารและ การจัดการหลักสูตร โดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ปฏิบัติตามระเบียบ การเทียบโอนผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3.2 กระบวนการ (กระบวนการเรียนการสอน) พบว่า กระบวนการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติจริง มีความเหมาะสมอยู่มากที่สุด รองลงมาคือ ใช้รูปแบบการสอน ที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา ผู้เรียน

1.3.3 กระบวนการ (การวัดผลประเมินผล) พบว่า การวัดผลประเมินผลโดยรวม และรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยหัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการเรียนและสถานศึกษา รายงานผลการประเมิน มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ จัดให้มีการวัดผลก่อนเรียน

ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา และตัดสินผลการเรียน

1.3.4 กระบวนการ (นิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร) พบว่า การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหาร จัดทำนิเทศภายใน จัดทำแผนนิเทศให้ชัดเจน ให้ครูทราบล่วงหน้าอย่างมีระบบ รองลงมาคือนิเทศเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานจัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.3.5 กระบวนการ (การสรุปผลการดำเนินงาน) พบว่า การสรุปผลการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาต้องจัดระบบการกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผล มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ จัดตั้งคณะทำงานสรุปผลการดำเนินงาน การบริหารหลักสูตร

1.3.6 กระบวนการ (การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร) พบว่า การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ แล้วนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ประเมินตนเองของสถานศึกษาและนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร

1.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร พบว่า ผลผลิต โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความสำเร็จของนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการสอน

2. การเปรียบเทียบการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และระดับช่วงชั้นที่สอน

2.1 เปรียบเทียบการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ครูของโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีความเห็นว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนประเภทต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมและด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่สอน พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 1 ระดับช่วงชั้นที่ 2 ระดับช่วงชั้นที่ 3 และระดับช่วงชั้นที่ 4 มีความเห็นว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่

ระดับมาก ครูที่สอนระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อหลักสูตร โดยรวม ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่พบในการศึกษาตามความมุ่งหมายและสมมติฐาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 4 ด้านคือ

1.1 ด้านบริบทของหลักสูตร ผลการประเมินโดยรวมเห็นว่า ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับความต้องการของสถานศึกษา ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศกับสภาพและความต้องการของสังคมในปัจจุบันของหน่วยงานทุกหน่วยงานต้องการให้บุคลากรของตนมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น รวมไปถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้ทันต่อสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นไปตามนโยบายที่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของหลักสูตร ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ มงคลรุ่งเรือง (2540, หน้า 100-106) ที่พบว่า วัตถุประสงค์โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนี้ จุดประสงค์ของหลักสูตรยังมีความสอดคล้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของพนัส หันนาคินทร์ (2545, หน้า 187) คือข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากการประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และชาติ โดยมุ่งให้เห็นประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ มีความภาคภูมิใจในประเทศชาติ และมีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ สัจด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 211-212) ที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีนั้น ความมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษา อันได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ นอกจากนั้น ยังต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบ

ในฐานะพลเมืองดีของชาติ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่ดีเหมาะสมกับ ผู้เรียนที่ได้รับความรู้อย่างครบถ้วน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545 ข, หน้า 149) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตร เป็นการประเมินผลในระหว่างปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร เพื่อที่จะใช้ผลจากการประเมินนั้นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และประเมินผลเพื่อ สรุปว่าหลักสูตรดีหรือไม่ สนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ผลการประเมินโดยรวมเห็นว่า ด้านความพร้อม ของสถานศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา อาคารสถานที่และห้องเรียน สื่อการเรียน การสอน และสภาพแวดล้อม โดยรวมมีความเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรเป็น องค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัด มวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน จึงเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยรวมและรายด้านมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สัจจ อุทรานันท์ (2532, หน้า 16) ที่กล่าวว่า หลักสูตร เปรียบเหมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร และการเรียน การสอนจะทำให้เกิดการจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูอาจารย์มี ทิศทางและมีสิ่งกำหนดในการสอน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยเฉพาะกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กรในชุมชน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 157-158) พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 ด้านความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า ความพร้อมของสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าการสร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญในการจัดทำ หลักสูตร สถานศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เห็นว่าในการที่จะนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้นั้น สถานศึกษาควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร ตั้งแต่การสร้างความตระหนักแก่ บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ให้เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างความตระหนัก ให้แก่ครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพราะครูเป็นผู้ใช้หลักสูตร

โดยตรงคือ เป็นผู้วางแผน กำหนดแนวทาง การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบ โดยเฉพาะการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับ กลิ่น สระทองเนียม (2545, หน้า 10) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ในสถานศึกษาและชุมชนให้เห็นความสำคัญและร่วมมือกันพัฒนาจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ครูและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้ เข้าใจ และต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น ครูผู้สอนจะต้องตระหนัก เกี่ยวกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนา ตนเอง การพัฒนางาน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาเครือข่าย และเพื่อนครูผู้ร่วมงาน การพัฒนา โรงเรียนและชุมชน บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องเปิดใจกว้าง คิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึง ประโยชน์ของเด็กเป็นที่ตั้ง แล้วจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จลงได้ และสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542, หน้า 305) ที่กล่าวว่า การนำเอาหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม จะสำเร็จลุล่วงด้วยดี ก็ต่อเมื่อได้มีการเตรียมการที่จำเป็นอย่างอื่นควบคู่กันไปด้วย สิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมระบบการบริหารของสถานศึกษา การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย การเตรียมปรับปรุง หลักสูตรการฝึกหัดครู และการเตรียมชุมชนและสังคม

1.2.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวม และทุกรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ขีดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีความ เหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะเปลี่ยนบทบาท จากการเป็นผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ในการแสวงหาความรู้ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ สร้างสรรค์ความรู้ของตน จึงเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม ชมพูหลง (2544, หน้า 280) ที่กล่าวว่า เป็นหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติ ที่กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน โครงสร้างของเนื้อหาสาระหรือสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ แนวทางวัดผลและประเมินผลผู้เรียน และกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นแกนกลางสำหรับจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, หน้า 8-12) ได้ให้หลักการจัดทำ

สาระของหลักสูตรคือ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค กำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาค แต่ละหน่วยการเรียนรู้กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

1.2.3 ด้านอาคารสถานที่และห้องเรียน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นส่วนใหญ่ โดยรวมและรายข้อเกือบทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก อาคารสถานที่และบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนมีพื้นที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพของห้องเรียนมีความเหมาะสม มีอาคารห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน โต๊ะและเก้าอี้ที่อยู่ในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอ ยกเว้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในห้องเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสาววินี ภูวสุนทเรศ (2548, หน้า 83) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และห้องเรียนในการประเมินหลักสูตรการศึกษาของบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คั่นคว้า และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ซึ่งได้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งคอมพิวเตอร์ ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเร่งจัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องเรียนเพื่อให้เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนของครู เพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของหลักสูตร และไม่ควรมองข้ามประเด็นนี้ไป เพราะผลงานวิจัยของ สุชาติ ศรีโสภณ (2546, หน้า 99) ชี้ให้เห็นว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการถ่ายทอดความรู้ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับคั่นคว้าข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษา การถ่ายทอดความรู้ในยุคสังคมปัจจุบัน

1.2.4 สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สื่อการเรียนการสอนมีคุณภาพ จำนวนสื่อการเรียนการสอนกับครูผู้สอน เนื้อหาวิชา มีความเหมาะสม ความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอนรวมถึงความเหมาะสมของจำนวนสื่อการเรียนการสอนกับจำนวนผู้เรียน การยืม-คืนสื่อการเรียนการสอน มีความสะดวก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ให้ความสำคัญกับการจัดสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนแก่ครู ในการจัดการเรียนการสอน เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ดังผลการวิจัยของ วิชัย คีตสระ (2545,

หน้า 103) ที่ชี้ให้เห็นว่าสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนคือช่วยให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน ช่วยทบทวนในการสอนของผู้สอน โดยเฉพาะปัจจุบันความก้าวหน้าเทคโนโลยีซึ่งเข้ามามีบทบาททางการศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, หน้า 51-57) กล่าวถึง ผู้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ สื่อการเรียนรู้ที่ต้องใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และทำนุบำรุงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเลือกสื่อ ชี้แนะผู้เรียนในการใช้สื่อ จัดทำ จัดหา ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสื่อการเรียนรู้ใช้อย่างหลากหลาย

1.2.5 สภาพแวดล้อม พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยการสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ได้มีการจัดสภาพของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการระดมทรัพยากรเพื่อสร้างบรรยากาศด้านสถานที่ให้น่าดู น่าอยู่ น่ามอง ตลอดจนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และ โรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544, หน้า 42) กล่าวว่า บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีและสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่นสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการโดยเฉลี่ยสูงขึ้น อัตราการมาเรียนสูง นักเรียนมีปัญหาทางวินัยน้อยลง และการกระทำผิดมีอัตราต่ำเป็นผลให้นักเรียนมีความสุข ความมั่นใจและความภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เจริญกุล (2544, หน้า 48) กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรยากาศที่ดีอาจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจ ใช้เวลาในการเรียนอย่างเต็มที่ ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียนอาจมีอคติกับผู้สอนและต่อสถาบันได้ บรรยากาศการเรียนการสอนเน้นชั้นเรียนเป็นตัวแทนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผลการวิจัยจึงพบว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ประกอบด้วยจัดสภาพของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากรเพื่อจัดสร้างบรรยากาศ ด้านสถานที่ให้น่าดู น่าอยู่ น่ามอง จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้ผู้มีโอกาสดูได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากธรรมชาติจากการปฏิบัติจริงมากที่สุด และสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2533, หน้า 1) ที่ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของโรงเรียน ว่าที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม มีสิ่งแวดล้อมที่ดี การคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภค สะดวก ปลอดภัย ห่างไกลแหล่งเสื่อมโทรม สิ่งรบกวน

เพียง กลิ่น มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.3 ด้านกระบวนการของหลักสูตร ผลการประเมินโดยรวม เห็นว่า ด้านการบริหาร และการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศกำกับติดตาม การใช้หลักสูตร การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาววินี ภูวสุนทรส (2548, หน้า 84) ที่ศึกษา การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา พ.ศ. 2541 มหาวิทยาลัยบูรพา ตามการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ด้านกระบวนการของหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พร้อมทั้งการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสรุปของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 28-30) ที่กล่าวว่า ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนของครู สอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือก วิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญจะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุ เป้าหมายที่ต้องการ

1.3.1 ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การบริหารและการจัดการหลักสูตร โดยรวม และรายข้อทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารและการจัดการหลักสูตรได้มีการจัด ปฐมนิเทศชี้แจงการเรียนการสอนของหลักสูตรให้แก่นักเรียน รวมทั้งจัดครูที่มีความรู้ความสามารถ ให้ตรงกับรายวิชา มีการจัดรายวิชาให้นักเรียนได้เรียนอย่างเหมาะสมแต่ละภาคเรียน และมีการ ปรับเนื้อหาการเรียนวิชาให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเหมาะสมมากเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากครูมีการทำวิจัย ในชั้นเรียนกันน้อย และขาดประสบการณ์ในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน จึงมีการ พัฒนาคูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลมาพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บัญชา อึ้งสกุล (2544, หน้า 47) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่มุ่ง แก้ปัญหาที่เกิดจากเด็กในชั้นเรียนของตนเอง และเชื่อว่าการวิจัยเป็นตัวจักรสำคัญที่ช่วยก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้การบริหารหลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องมีหลักการดำเนินการหรือบริหารอย่างเป็นระบบ และมีแบบแผน ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545 ก, หน้า 29-30) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหาร หลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องกระบวนการหนึ่ง ของวงจรการพัฒนาหลักสูตร มีการ ประสานงาน มีการดำเนินงานตามแผนงานต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีความพร้อมอยู่เสมอ และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ด้วย และสอดคล้องกับ ร่าง ชูทัพ และบัญชา อึ้งสกุล (2539, หน้า 37 อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2539, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรและส่งเสริมให้ ครูผู้สอนมีความเข้าใจตรงกัน กระตุ้นให้ครูทำแผนการสอน สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนา การเรียนการสอน เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นคุณภาพความรู้ความสามารถ ที่มีต่อเด็กเป็นเป้าหมาย มีระบบติดตามผลการปฏิบัติ ตรวจสอบ และนำแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และมีการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

1.3.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติจริง มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยีประกอบการสอน การเตรียมการสอนล่วงหน้าหรือ เอกสารประกอบการสอน เทคนิคการสอนใหม่ๆ นำมาใช้ในการเรียนการสอน สนับสนุนและ เปิดโอกาสนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติจริง เพราะจะทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดว่าสถานศึกษาควรจัด กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาบลมาลา (2543, หน้า 95) กล่าวว่า การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ความสนใจของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นมีกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนและที่สำคัญที่สุด คือ สอนด้วยความรัก และเมตตาจึงทำให้นักเรียนเห็นว่าครู และ โรงเรียนเป็นที่พึ่งของตนได้ เกิดกำลังใจที่จะเรียน และบุคลากรในชุมชนควรเป็นแหล่งวิทยากรและทรัพยากรให้แก่การเรียน การสอนและโครงการได้ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนควรจะดี และเอื้อประโยชน์ ซึ่งกันและกัน

1.3.3 ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การวัดผลประเมินผลโดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยหัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการเรียนและสถานศึกษารายงานผล มีความ เหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลการเรียนมีมาตรฐานที่ชัดเจนอย่างแท้จริง ด้านเนื้อหา รายวิชา การเรียนภาคทฤษฎี สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา เป็นไปอย่างยุติธรรม ตรงตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดผล มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และมีการรายงานการประเมินผลตามขั้นตอน โดยสถานศึกษาและหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545 ข, หน้า 26) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนเป็นกระบวนการที่แสวงหาวิธีการเรียนการสอนเพื่อไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนให้ปรากฏทั้งด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติ ค่านิยม ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีการประเมินผลนั้น ควรทำในทัศนะที่กว้าง และมีความลุ่มลึกพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ การฝึกปฏิบัติ ทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน แต่การประเมินผลทั้งหลายก็ควรมีการกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ต้องการให้ได้สิ่งใดจากการประเมิน ตลอดจนระยะเวลาและข้อจำกัดว่าจะกระทำได้ตามขีดความสามารถ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, หน้า 12-13) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาต้องจัดทำเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติร่วมกัน

1.3.4 ด้านนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรโดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารจัดทีมนิเทศภายใน จัดทำแผนนิเทศให้ชัดเจน ให้ครูทราบล่วงหน้าอย่างมีระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการจัดทีมนิเทศภายใน จัดทำแผนนิเทศที่ชัดเจน ให้ครูทราบล่วงหน้า อย่างมีระบบ รวมทั้งได้นำผลการนิเทศมาร่วมประชุมอภิปรายหลังการนิเทศอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง อย่างเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และนำผลการนิเทศมาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ ชารี มณีสรี (2538, หน้า 29) ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษาเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้สอน เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ เป็นความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มุ่งพัฒนาคน และพัฒนางาน สอดคล้องกับกมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 87) กล่าวว่า การประเมินผลที่จัดอยู่ในภารกิจของสถานศึกษา ได้แก่ การประเมินหลักสูตร เพื่อดูความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้อยู่ในสถานศึกษา การประเมิน

การเขียนการสอน เพื่อดูประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานศึกษา จัดขึ้น การประเมินการนิเทศภายใน เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ และ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 11) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ วางแผน การนิเทศ สร้างเครื่องมือ ดำเนินการนิเทศ รวบรวม วิเคราะห์และสรุปผลและรายงาน

1.3.5 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การสรุปผลการดำเนินงานโดยรวมและรายชื่อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาต้องจัดระบบการกำกับติดตามประเมินและ รายงานผล มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร รวมทั้ง มีการจัดระบบการกำกับติดตามประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน และได้มีการรายงาน กรรมการต้นสังกัดชุมชน เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ดังที่ โชติ เพชรชื่น (2544, หน้า 4-5) ได้อธิบายถึงการเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงานในการประเมินหลักสูตรว่า จะต้องมีความหมาย ของผลการวิเคราะห์ สรุปหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร บันทึกแหล่งข้อมูล และบุคลากรที่ให้ข้อเสนอแนะ แนะนำวิธีการปฏิบัติจากข้อเสนอแนะ และรายงานผลต่อผู้ต้องการ ทราบผลการประเมิน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 11) กล่าวถึง การสรุปผลการดำเนินงานสถานศึกษาจะต้องดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปผลการใช้ หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และจัดการรายงานประเมินผล เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับทราบ สอดคล้องกับ รัชชัย ชัยจิรฉายกุล และคณะ (2545, หน้า 30) ซึ่งกล่าวว่า การสรุปผลการดำเนินงานพัฒนา จัดการหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา สรุปและเขียนรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง และนำผลการรายงาน เผยแพร่ให้ชุมชนหรือสาธารณชนได้รับทราบ

1.3.6 ด้านการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีความเห็นว่า การปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโดยรวม และรายชื่อทุกข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ แล้วนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว ได้มีการสำรวจความคิดเห็นเพื่อร่วมกันปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร ทำการสรุปปัญหาอุปสรรค จากการใช้หลักสูตรโดยพิจารณาจากกระบวนการใช้หลักสูตร และ คุณภาพผู้เรียน ประเมินบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงพัฒนา

การบริหารหลักสูตร และมีการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ แล้วนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูในโรงเรียนจึงเห็นว่า ด้านการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ดังผลการสรุปของ สุนทร บำเรอราช (2536, หน้า 135) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงกระบวนการจัดแนวทางการให้การศึกษา เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางและมีหลายขั้นตอน สอดคล้องกับ นิคม ชมภูหลวง (2544, หน้า 323) กล่าวว่า การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ การศึกษาของทาบ (Taba, 1997, p. 16) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีส่วนอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรเอง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น หรือตามความต้องการของโรงเรียน เพราะผู้บริหารและครูผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งจะทราบว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีจุดเด่น จุดด้อย อะไรบ้างที่ควรปรับปรุง จึงเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ทันเหตุการณ์สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนให้มากที่สุด

1.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร พบว่า ผลผลิตโดยรวมและทุกรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีการประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการสอน และความสำเร็จของนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เห็นว่า การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนได้มีการประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการสอน เนื่องจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งผลกระทบทางตรงต่อการบริหารหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้ทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อน และหลังการสอน พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นที่น่าพอใจ และความสำเร็จของนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กมล สดประเสริฐ (2544, หน้า 35-37) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีวิธีวัดได้หลายอย่าง อาทิเช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งเป็นการวัดผลผลิต วัดวิธีสอน และวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวัดดำเนินงาน และวัดคูตัวโปรแกรม อุปกรณ์การสอน ตัวครู ซึ่งเป็นการวัดองค์ประกอบ สอดคล้องกับ วิชัย คิสรสระ (2545, หน้า 8) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน บทบาทของการประเมินหลักสูตรที่มีผลต่อการหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มักจะเป็นที่คุ้นเคยของคณะครู อาจารย์ ผู้บริหาร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่เป็นประจำ โดยการใช้แบบสอบถามชนิดต่าง ๆ มาวัดผลสัมฤทธิ์และการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนการนำผลจากแบบทดสอบเหล่านี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ เพื่อหา

ของความสามารถของนักเรียนของตน และสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรของ สาววินี ภูวนทเรศ (2548, หน้า 86) พบว่า ผลผลิตของหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรไปในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

2. การเปรียบเทียบผลการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และระดับช่วงชั้นการศึกษา พบดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และ โรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนประเภทต่างกัน ซึ่งมีความเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมและด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่ผูกพันกันเป็นปมดิ่งดั่งเกลียวเชือกที่หนาแน่น ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข จึงทำให้ความคิดเห็นของครูไม่แตกต่างกัน ประกอบกับเป็นหลักสูตรใหม่ที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2544 และให้สถานศึกษานำมาเป็นกรอบเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และเริ่มนำมาใช้เป็นหลักสูตรภาคบังคับของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่สังกัดในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ มีประสบการณ์ในด้านการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา (2544, หน้า 9-10) กล่าวว่า มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ขึ้นใช้เอง โดยให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำสาระของหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับ คำรี บุญชู (2545, หน้า 2-3) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้ที่ต้องจัดทำภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้บรรลุผลสำเร็จ แม้ว่าภารกิจบางอย่างจะเป็นเรื่องใหม่และมีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่เคยดำเนินการมาก่อน

สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้น ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ดำเนินการ จัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ แนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแก่ผู้บริหาร และครู ก่อนที่จะมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งทำให้ครูในโรงเรียนประเภทต่างกัน ได้รับการอบรม สัมมนาในด้านหลักสูตรใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ เดียวอิสเรศ (2531, หน้า 156) ที่กล่าวว่า การอบรมสัมมนาเป็นการพัฒนา เสริมสร้าง และเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะอุปนิสัย ทศนคติ และวิธีการทำงาน โดยการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อสำรวจปัญหาหรือกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้ผู้เชี่ยวชาญ อันนำไปสู่ ประสิทธิภาพ ในการทำงาน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2545, หน้า 35) ได้กล่าวถึงกรณีพิเศษว่า กรณีพิเศษภายในสถานศึกษาใช้หลายวิธีการ เช่น ผู้บริหารพิเศษ คณะครู ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ หรือครูระดับชั้นพิเศษกันเอง การจัดพิเศษในกระบวนการคู่สัญญา จัดกิจกรรมการวางแผนการสอน การจัดกำหนดการสอน การบูรณาการสาระการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมติดตามผลการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นงานบุคคล และงานที่ทำ เป็นคณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ชมประสม (2541, หน้า 45) ศึกษาปัญหา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสงขลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจาก ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ที่สอนในระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความ คิดเห็นว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูที่สอนระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวม และด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านผลผลิตไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ครูที่ สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ที่สอนในระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน

มุ่งเน้นหลักการร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของประเทศ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา และต่างมีความเห็นว่าการใช้หลักสูตร ขั้นพื้นฐาน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ และสถานศึกษา ผู้เรียน สภาพแวดล้อมสถานศึกษา สภาพแวดล้อมชุมชน และความต้องการของ ชุมชน ในด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมของความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำสาระ หลักสูตรสถานศึกษา การจัดสื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยกระบวนการของหลักสูตร มีการบริหารและการจัดการหลักสูตร การจัดกระบวนการ เรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร การสรุปผล การดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านผลผลิต พบความสำเร็จของนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งแสดงว่าครูที่สอน ในระดับช่วงชั้นต่างกัน ต่างก็เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตร หลักสูตรช่วยให้ครูอาจารย์มี ทิศทางและมีสิ่งกำหนดในการสอนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล ดังที่ ชำรง บัวศรี (2542, หน้า 9-11) ที่กล่าวว่า หลักสูตร เปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กัปตันหรือครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใด และ จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร จะต้องเตรียมการอย่างไร จึงจะสามารถเรียนรู้ และได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย การที่การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ทั้งผู้เรียน และผู้สอน จะต้องมียุทธศาสตร์ช่วยกำหนดแนวทางเพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้อง และสนับสนุนซึ่งกัน และกัน และสิ่งนั้นก็คือ หลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า ด้านบริบท ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อที่จะให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. จากการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น
 - 2.1 ความพร้อมของสถานศึกษา ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุม การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถมีความรู้ ในการร่วมจัดทำหลักสูตรมากขึ้น
 - 2.2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการ สถานศึกษา โดยพิจารณาความรู้ความสามารถในการช่วยงานด้านวิชาการและกำกับดูแลเรื่อง หลักสูตรได้

2.3 อาคารสถานที่และห้องเรียน ควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ภายในห้องเรียน ให้เพียงพอต่อนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ หนังสือประกอบการเรียน

2.4 สภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และ โรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. จากการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการ

3.1 การบริหารและการจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก หรือสถานศึกษาภายนอกสังกัด เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.2 กระบวนการเรียนการสอน ครูในโรงเรียนควรมีการวางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการบูรณาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมระหว่างกลุ่มสาระ เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

3.3 การวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจง คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา เพื่อกำหนดรูปแบบระเบียบการประเมินผล ที่ชัดเจน

3.4 การนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดประชุมครู หลังการนิเทศ เพื่ออภิปรายปัญหาจากการนิเทศ เพื่อหาแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตร

3.5 การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสรุปปัญหาอุปสรรคจากการใช้หลักสูตร โดยนำกระบวนการใช้หลักสูตร และคุณภาพของผู้เรียนมาประกอบการพิจารณา เนื้อหา แนวทางปรับปรุงเพื่อพัฒนาหลักสูตร

4. จากการศึกษาพบว่า ด้านผลผลิต ควรมีการประชุมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเพื่อรายงานผลการเรียนของนักเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคคลในชุมชน

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการใช้หลักสูตร

3. ควรศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามทัศนะของบุคคลในชุมชน

4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 กับ
การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University